

DIS-Norge, Slekt og Data
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Landslaget for Lokal – og Privatarkiv
Museumsbanerådet
Norges Husflidslag
Norges Metallsøkerforening
Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Kulturarv
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slekthistorisk Forening
Norske Akevitters Venner
Rutebilhistorisk Forening

Mottakarar:

Fylkeskommunar, Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet, Riksantikvaren.

Kopi til: Hjerleid (Handverksskulen og Senter for bygdekultur), Høyskolen i Sør-Trøndelag, presse

SPESIALISERT HANDVERKSUTDANNING - UTTALE

1. BEHOV

Skal ein oppnå god restaurering av kulturminne må ein ha godt kvalifiserte handverkarar til å utføre arbeidet. I Norge har vi eit stor tal verneverdige bygningar og andre kulturminne som det er ønskje om å ta vare på. Mange har eit formelt vern etter Kulturminnelova eller Plan- og bygningslova.

Det er i gang omfattande planarbeid nasjonalt, regionalt og på kommunenivå for å gi fleire kulturminne eit formelt vern. Riksantikvaren arbeidar med revisjon og supplering av fredingslista. Fylkeskommunane lagar regionale delplanar for kulturminne og lokalt blir det laga kommunale kulturvernplanar. Stortinget har mellom anna gjort vedtak om at innan 2020 skal alle freda bygningar i Norge ha ein god vedlikehaldstilstand.

Det er har også vore ei positiv utvikling slik at det i dag er meir offentlege midlar som kan brukast til kulturverntiltak. Og mange private eigarar er viljuge til å bruke eigne midlar til restaurering. Men gode planar og økonomiske midlar er ikkje nok til å nå eit mål med kulturminne som er tekne vare på etter antikvariske retningsliner og har ein god bygningsmessig stand. Skal ein nå dette målet må ein også ha spesialiserte handverkarar som kjenner gamle byggmåtar og teknikkar, materialbruk og lokal byggeskikk.

2. OPPLÆRING

Dagens formelle utdanningstilbod i Norge har ikkje ordningar som gir kompetanse innanfor dette spesielle fagfeltet. Her er det snakk om ei opplæring som byggjer på ei grunnleggande handverksutdanning og fører fram til ei spesialisering.

I denne opplæring er herming etter personar som kan faget og omfattande øving naudsynt for å bli ein god utøvar. Dette er opplæring som er vanskeleg å putte inn i dagens etablerte høgskole- og universitetssystem. Men samtidig er det viktig at dei som får slik opplæring kan oppnå ein formell utdanningsgrad. Innanfor anna "handlingsboren" kunnskap med sterk grad av spesialisering som i kunstfag er det akseptert at ein må lære på ein slik måte, men innanfor byggfaget er det endå ikkje på plass.

Ein modell kan vere å lage eit høgskolestudium der ein kombinerar teori med stor grad av praktiske øvingar. Men då er det viktig at dei praktiske øvingane kan gjerast i eit miljø som har denne kompetansen og som kan ha naudsynt tilgang på øvingsoppgåver.

Skal ein bli god til å setje i stand ei bygning, må ein kjenne til korleis den er bygt og det må lærast gjennom bygging av kopiar av eldre hus. Med den kunnskapen i botn kan ein ha nok innsikt til å vite korleis ein set istand. I landet vårt har vi ulike byggeskikkar og byggemåtar frå landsdel til landsdel.

Det er viktig at desse regionale forskjellane også blir tekne vare på og vidareført. Det får ein best til gjennom å legge øvingsarenaer/bygghytter for opplæring ute i distrikta. Vi har i dag nokre slike etablerte fagmiljø, mellom anna Senter for bygdekultur på Hjerleid i Dovre kommune og Husasnotra ved Geitbårmuseet i Halså kommune. På begge desse stadane har ein dreve opplæring av "næmingar" over lengre tid med godt resultat.

På denne bakgrunnen er det eit krav frå oss at styresmaktene legg til rette for å opprette slike spesialiserte handverksutdanningar i dei ulike regionane i landet vårt.

Med tanke på målet om at alle freda bygningar skal vera i akseptabel vedlikehaldsmessig stand innan 2020, er det verkeleg på høg tid å koma i gang !

Leangkollen, Asker 11. mai 2014